

EUROOPAN UNIONIN KESTÄVYYSRAPORTOINTIDI-
REKTIIVI JA SEN VAIKUTUKSET PIENILLE JA KESKI-
SUURILLE YRITYKSILLE

Koivuperä Pinja

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

2025

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

Tekijä	Pinja Koivuperä	Vuosi	2025
Ohjaaja(t)	Anne Tolvanen		
Toimeksiantaja			
Työn nimi	Euroopan Unionin kestävyysraportointidirektiivi ja sen vaikutukset pienille ja keskisuurille yrityksille		
Sivumäärä	36		

Opinnäytetyöni aiheena oli kestävyysraportointidirektiivi ja kestävyysraportointivaatimukset pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta. Tavoitteena oli tunnistaa, millaisia mahdollisuuksia sekä haasteita kestävyysraportointivaatimukset tuovat. Tutkimuskysymykseni olivat:

1. Miten pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyötyä kestävyysraportointivaatimuksista Suomessa?
2. Miten kestävyysraportointivaatimukset näkyvät pienille ja keskisuurille yrityksille?

Tutkimusmenetelmänä oli kirjallisuuskatsaus ja menetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa hyödynsin olemassa olevaa aineistoa kuten direktiivejä, standardeja, erilaisia ohjeistuksia, lainsäädäntöä sekä aiempia tutkimuksia. Tavoitteena oli koota aineistosta kokonaiskuva kestävyysraportoinnista pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta sekä yleinen katsaus kestävyysraportointiin.

Tutkimuksen tuloksista nousi esiin pienten ja keskisuurten rajalliset resurssit sekä heikko osaaminen kestävyysraportoinnin toteuttamiseen. Tuloksista havaittiin kuitenkin myös, että kestävyysraportointivaatimusten noudattamisesta on hyötyä pienille ja keskisuurille yrityksille muun muassa kilpailukykyyn, tunnettuuteen, läpinäkyvyyteen sekä luotettavuuteen. Sen lisäksi tutkimuksessa havaittiin, että erilaiset ohjeistukset, alustat ja julkisten toimijoiden tuki voivat helpottaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä vihreässä siirtymässä. Koska kestävyysraportoinnista on olemassa runsaasti monenlaisia ohjeistuksia ja raportointimittaustyökaluja, tutkimuksessa tarkasteltiin lyhyesti myös niiden valintaan liittyviä näkökulmia.

Avainsanat kestävyysraportointi, yritysvastuu, CSRD, kestävä kehitys, kestävyysraportointi, VSME

Degree Programme in Business
Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Pinja Koivuperä	Year	2025
Supervisor(s)	Anne Tolvanen		
Commissioned by			
Title	The European Union's Corporate Sustainability Reporting Directive and Its Impact on Small and Medium-Sized Enterprises		
Number of pages	36		

The topic of my thesis was the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) and sustainability reporting requirements from the perspective of small and medium-sized enterprises (SMEs). The aim was to identify the opportunities and challenges the sustainability reporting requirements present. My research questions were:

1. How can small and medium-sized enterprises benefit from sustainability reporting requirements in Finland?
2. How do sustainability reporting requirements affect small and medium-sized enterprises?

The research method used was a literature review, specifically a descriptive literature review, which utilized existing materials such as directives, standards, various guidelines, legislation, and previous studies. The goal was to compile a comprehensive overview of sustainability reporting from the perspective of SMEs and to provide a general overview of sustainability reporting.

The results of the study highlighted the limited resources and expertise of SMEs in relation to sustainability reporting. The findings also revealed that compliance with sustainability reporting requirements can bring several benefits to SMEs, including improved competitiveness, visibility, transparency, and credibility. The results also highlighted the usefulness of different guidelines and digital platforms, as well as the support provided by public actors in the green transition. Since there is a wide range of guidance and reporting tools available for sustainability reporting, the study also briefly addressed the selection of such tools.

Keywords sustainability reporting, corporate responsibility, CSRD, sustainable development, non-financial reporting, VSME

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
1.1	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	6
1.2	Tutkimusmenetelmä	7
2	EUROOPAN UNIONIN KESTÄVYYSRAPORTOINTIDIREKTIIVI	9
2.1	Direktiivin tausta ja tavoitteet	9
2.2	Raportointivaatimukset	10
2.3	ESRS	12
2.4	Kestävyysraportointidirektiivin voimaantulo	13
2.5	Yritysvastuu	14
2.6	Kaksoisolennaisuus ja olennaisuusanalyysi	15
2.7	Due diligence	17
2.8	Läheiset standardit ja sääntelyt	18
2.8.1	VSME-standardi ja LSME	19
2.8.2	Taksonomia-asetus	20
3	KESTÄVYYSRAPORTOINTI PIENTEN JA KESKISUURTEN YRITYSTEN NÄKÖKULMASTA	22
3.1	Innovaatioiden vaikutus	22
3.2	Vaikutus yritysten raportointivelvoitteisiin	22
3.3	Haasteet pk-yrityksille	23
3.4	Mahdollisuudet ja hyödyt pk-yrityksille	24
3.5	Tulevaisuuden näkymät	25
4	POHDINTA	27
4.1	Johtopäätökset	27
4.2	Luotettavuuden tarkastelu	28
4.3	Tutkimusetiikka	29
4.4	Hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet	30
	LÄHTEET	32

1 JOHDANTO

Euroopan Parlamentin kestävyysraportointidirektiivi (Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464) tuli voimaan 5.1.2023. Sen mukaan suurten yritysten, pienten ja keskikokoisten pörssiyritysten sekä suurten konsernien emoyritysten on sisällytettävä toimintakertomukseensa kestävyysseikkojen vaikutukset yritykseen. Tässä tutkimuksessa on tavoitteena selvittää, minkälaisia muutoksia uudet kestävyysraportointidirektiivin vaatimukset tuovat pienten ja keskikokoisten yritysten kestävyysraportointiin ja liiketoimintaan. Tutkimustehtävän rajaaminen pieniin ja keskikokoisiin yrityksiin perustuu siihen, että niiden kohdalla vaatimukset tulevat myöhemmin voimaan ja tutkimuksen tulokset voivat toimia ohjeistuksena kestävyysraportointidirektiivin vaatimuksiin. Direktiivin vaatimukset koskevat ainoastaan listattuja pieniä ja keskikokoisia yrityksiä. Tutkimuksessa tarkastellaan kuitenkin raportointia sekä listattujen että listaamattomien pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta, sillä vaikutukset voivat näkyä listaamattomien yritysten kohdalla esimerkiksi välillisesti.

Tutkimustehtävän täsmentäminen pohjautuu tähänhetkisiin ESRS mukaisiin standardeihin, jotka noudattavat kestävyysraportointi vaatimuksia. ESRS 1 -standardit kuvaavat ESRS-standardin rakenteen, laatimisperiaatteet ja keskeisimmät käsitteet. ESRS 1 -standardit kuvaavat myös uuden kestävyysraportointidirektiivin mukaiset yleiset vaatimukset kestävyysasioiden raportoinnista ja laatimisesta. ESRS 2 esittelee tiedonantovaatimukset, jotka koskevat yritysten kestävyysseikkoja. (Komission delegoitu asetus (EU) 2023/2772.) ESRS-standardit luovat tietoperustan tutkimustehtävälle vaatimuksien näkökulmasta. Yhtenä tutkimustehtävänä on myös selvittää, millä tavoin kestävyysraportointi voi tuoda kilpailuetua pienille ja keskisuurille yrityksille. Tutkimuksen viitekehys muodostuu aiemman teoreettisen aineiston ja kirjallisuuden pohjalta kestävyysraportoinnista sekä kestävyysraportointidirektiivistä, direktiivin taustasta ja kehityksestä sekä muista direktiiviin liittyvästä sääntelystä.

Kestävyysraportointidirektiivi muutti lainsäädännön osalta pääasiallisesti kirjanpitolakia (1997/1336), tilintarkastuslakia (1141/2015), osakeyhtiölakia (624/2006) sekä osuuskuntalakia (421/2013). Kirjanpitolakia muutettiin siten, että aiempi 7

luku, joka sisälsi kansainväliset tilinpäätösstandardit, korvattiin luvulla kestävyysraportista. Tilintarkastuslakiin tuli lisäys kestävyysraportointivarmentamisen osalta muun muassa tarkistajan kelpoisuudesta sekä kestävyysraportointivarmentamisen sisällöstä. Myös osakeyhtiölakiin sekä osuuskuntalakiin tuli tarkennuksia kestävyysraportointivarmentamisen osalta ja niihin liittyvistä velvollisuuksista. Direktiivin säännökset löytyvät kattavasti yllä mainituista laista ja Suomessa kestävyysraportointidirektiiville tarvetta on lähinnä silloin, jos lainsäädännön tulokinnassa on epäselvyyksiä. (Silvola, Peill, Aspholm & Kaisanlahti 2024, luku ”Mihin lakeihin direktiivivaatimukset on sisällytetty?”.)

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata kestävyysraportointidirektiivin sisältöä ja kestävyysraportointivaatimuksia pienten sekä keskisuurten yritysten näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on tunnistaa kestävyysraportointivaatimusten tuomat haasteet ja mahdolliset hyödyt pienille ja keskisuurille yrityksille. Tutkimuksella pyrin myös tuomaan mahdollisia ratkaisuja ja suosituksia, joilla yritykset voivat varautua tuleviin kestävyysraportointivaatimuksiin.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksellä ”Miten pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyötyä kestävyysraportointivaatimuksista Suomessa?” pyrin selvittämään, minkälaisia mahdollisia hyötyjä kestävyysraportoinnilla on. Vaikutukset voivat muodostua muun muassa taloudellisista tai hallinnollisista syistä, lisäksi vaikutukset voivat olla kuitenkin myös negatiivisia. Kestävyysraportointidirektiivin mukaisesti suurten ja listattujen pienten ja keskisuurten yritysten on sisällytettävä toimintakertomukseen liiketoimintamalli ja -strategia kestävyysseikkojen näkökulmasta, joka sisältää riskit, mahdollisuudet, suunnitelmat ja sidosryhmät. Lisäksi toimintasuunnitelmaan on sisällytettävä aikasidonnaiset tavoitteet, hallinnon- ja johdon rooli, toimintaperiaatteet, kannustinjärjestelmät sekä muun muassa riskit ja haittavaikutukset kestävyysseikkojen osalta. (Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464.) Uudet vaatimukset vaativat yrityksiltä taloudellisia resursseja sekä osaamista. Toisella tutkimuskysymyksellä ”Miten kestävyysraportointivaatimukset näkyvät pienille ja keskisuurille yrityksille?” pyrin selvittämään minkälaisia resursseja ja osaamista direktiivin vaatimukset tuovat yrityksille, ja

minkälaisia ratkaisuja on löydetty raportoinnin käyttöönotossa. Opinnäytetyöni tuloksista voivat hyötyä pienet ja keskisuuret yritykset, jotka valmistautuvat kestävyysraportointiin, sekä muut kestävyysraportoinnista kiinnostuneet.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija tulkitsee ilmiöitä ihmisten näkökulmien kautta ja käy keskustelua havaintojen välillä. Laadullinen tutkimus voi pyrkiä esimerkiksi uuden tiedon luomiseen, ilmiön kuvaukseen tai tulkintaan ja sen pyrkimyksenä on tyypillisesti kokonaiskuvan hahmottaminen tutkimuskohteesta. Tutkimuksen tuloksena syntyy silloin tulkinta, jolla pyritään ymmärtämään tutkittavaa kohdetta paremmin ja joka mahdollistaa tutkimuskohteen uudelleen tulkinnan. (Puusa, Juuti & Aaltio 2020, luku "Laadullisen tutkimuksen olemus".) Laadullisella tutkimusotteella pyrin tällä opinnäytetyöllä luomaan yhtenäistä kuvaa ja syventämään ymmärrystä kestävyysraportointidirektiivistä.

Tässä opinnäytetyössä on tutkimusmenetelmänä kirjallisuuskatsaus ja aineistanalyysimenetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Salmisen (2023, luku "Kirjallisuuskatsauksen tyypit") mukaan kuvaileva kirjallisuuskatsaus kokoaa laajoja aineistoja yhteen, kuvaa niitä kattavasti ja kuvaa tutkittavan ilmiön ominaisuuksia. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykset ovat yleensä vapaampia, ja se voidaan jakaa vielä kolmeen lähestymistapaan, narratiiviseen, kartoittavaan sekä integroivaan katsaukseen.

Salmisen (2023, luku "Kirjallisuuskatsauksen tyypit") mukaan narratiivisesta kirjallisuuskatsauksesta puhuttaessa puhutaan myös yleiskatsauksesta, joka tiivistää aikaisempia tutkimuksia. Narratiivista tutkimusta tehtäessä pyritään tunnistamaan käytettyjen tutkimusten päätavoite ja kuinka käytetyt tutkimukset ja teoria vaikuttavat toisiinsa. Lisäksi pohditaan, rakentuuko käytettyjen tutkimusten pohjalta tietopohjaa ja tunnistetaan mahdollisia aukkoja tutkimuksessa. Opinnäytetyöhöni valikoitu narratiivinen analyysimenetelmä, koska tarkoitus on koota aikaisemmista aineistoista toimivia käytäntöjä ja tietopohjaa. Narratiivisen analyysimenetelmän avulla on mahdollista tutkia laajoja aineistoja.

Salminen (2023, luku "Kirjallisuuskatsaus tieteellisenä metodina") kertoo, että kirjallisuuskatsaus on niin sanottu mixed method, eli se koostuu niin laadullisesta

kuin määrällisestä tutkimuksesta. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on kuitenkin enemmän laadullista tutkimusta ja meta-analyysiin perustuva kirjallisuuskatsaus enemmän määrällistä tutkimusta. Oma opinnäytetyö painottuu enemmän laadulliseen tutkimusotteeseen, sillä tekstissä korostuu kuvaileva kirjallisuuskatsaus.

Kirjallisuuskatsaus kokoaa valmiista tutkimustuloksista uusia tutkimustuloksia. Kirjallisuuskatsaus on systemaattista ja kriittistä tutkimusta, jonka perusteella tehdään johtopäätöksiä. Yhdeksi kirjallisuuskatsauksen vaatimukseksi mielletäänkin yleensä kriittinen arviointi tutkimusaineistosta ja kirjallisuudesta. (Salminen 2023, luku "Kirjallisuuskatsauksen perustelut ja määritelmä".) Tämän opinnäytetyön aineiston valinnassa on pohdittu ajankohtaisuutta, koska aihe liittyy uuteen sääntelyyn. Valittu aineisto käsittelee myös kestävyysraportointia suoraan tai pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta. Aineisto muodostuu virallisista lähteistä kuten lainsäädännöistä, direktiiveistä, sekä tieteellisistä artikkeleista ja ohjeistuksista. Aineisto kohdistuu myös pääasiassa Suomeen ja Euroopan alueeseen, sillä kestävyysraportointidirektiivi osa on EU-lainsäädäntöä.

2 EUROOPAN UNIONIN KESTÄVYYSRAPORTOINTIDIREKTIIVI

2.1 Direktiivin tausta ja tavoitteet

Euroopan Unionin kestävyysraportointidirektiivi eli CSRD astui voimaan 5. tammikuuta 2023. Direktiivin mukaan kaikkien suurten yritysten ja listattujen pienten ja keskisuurten yritysten tulee raportoida niiden sosiaalisista- ja ympäristövaikutuksistaan. Uusien raportointisääntöjen myötä muun muassa osakkeenomistajilla ja sijoittajilla on parempi mahdollisuus arvioida yritysten toimintaa päätöksenteossaan. Yritysten raportoinnissa tulee näkyä liiketoiminnan sosiaaliset- ja ympäristöön vaikuttavat tekijät ja taloudelliset riskit, jotka syntyvät ilmastonmuutoksesta tai kestävyystekijöistä. Kestävyysraportointidirektiivi perustuu Euroopan kestävyysraportointi standardeihin (ESRS), joista ensimmäinen sarja julkaistiin 22. joulukuuta 2023. (European Commission 2024.)

Kestävyysraportointidirektiivin myötä yhä suurempaa joukkoa yrityksiä koskee pakollinen kestävyystietojen raportointi. Kestävyysraportoinnin taustalla on Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, jonka tarkoituksena on saavuttaa ilmasto-neutraalius vuoteen 2050 mennessä. Direktiivin avulla pyritään myös tukemaan Euroopan Unionin kestävä rahoituksen toimintasuunnitelmaa, jonka tavoitteita ovat pääomien ohjaus kestäviin sijoituksiin, rahoitusriskien hallitseminen, jotka muodostuvat ympäristöriskeistä sekä läpinäkyvyyden ja pitkäjänteisyyden tukeminen rahoitusmarkkinoilla. Kestävyysraportoinnin myötä yritysten on mahdollista tuottaa muun muassa rahoitusmarkkinoille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille vertailukelpoista sekä luotettavaa tietoa yritysten kestävyysasioista. Kestävyysraportoinnin käsitteen taustalla on vapaaehtoinen vastuullisuusraportointi, jonka perusteet on luotu jo 1980-luvulla, silloin raportoinnin taustalla on ollut tarjota sidosryhmille päätöksentekoa tukevan tiedon raportoimista. (Niskala & Palmuaro 2023, luku ”Kestävyysraportoinnin kehityssuunnat”.) ESRS-standardit pohjautuvat GRI eli Global Reporting Initiative -malliin. Yhteistyössä EFRAG ja GRI loivat ensimmäiset ESRS-standardit, joissa määritelmät, käsitteet ja raportoitavat tiedot ovat linjassa GRI-standardien kanssa. Kestävyysraportointidirektiivin myötä GRI raportointi on yhä olennaisempaa yrityksille, jotka tulevat noudattamaan CSRD:n mukaisia vaatimuksia. (GRI 2024, 3.)

Ennen kestävyysraportointidirektiiviä, kestävyysasioiden raportointia on ohjannut kirjanpitolain 3 a §, joka käsittelee muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia. Kirjanpitolain kohta perustuu EU:n direktiiviin muiden kuin taloudellisten tietojen raportoinnista (Non-Financial Reporting Directive, NFRD). NFRD tuli voimaan vuonna 2014, ja se koski yrityksiä, joiden työntekijöitä oli enemmän kuin 500 henkilöä. Ensimmäiset raportit tuli tehdä vuoden 2017 tilikaudelta. Raportoinnin kohteena ovat yrityksen selvitys niiden ympäristöasioiden, sosiaalisten asioiden, henkilöstö- ja ihmisoikeusasioiden sekä korruption ja lahjonnan estämisen huolehtimisesta. Kestävyysraportointidirektiivi korvasi muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi direktiivin. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU; Niskala & Palmuaro 2023, luku ”Kestävyysraportoinnin kehityssuunnat”.)

2.2 Raportointivaatimukset

Uuden kestävyysraportointidirektiivin mukaan kestävyysseikat esitetään omassa toimintakertomuksessaan. Toimintakertomus liitetään osaksi yritysten taloudellista tulosta ja tilinpäätöstä, jolloin ne muodostavat yhdessä kokonaisuuden yrityksestä eri sidosryhmille. (HE 2023/20, 5.) Kestävyysraportointidirektiivin yksi tavoitteista on, että yhä useampi yritys julkaisee tiedot niiden kestävyysasioista ja siten tuottavat tietoa rahoitusmarkkinoille. Tiedon tuottamista ja saavuttamista edesauttaa sen esittäminen digitaalisessa muodossa, jolloin ne ovat helpommin sidosryhmien saatavilla. (Niskala & Palmuaro 2023, luku ”EU:n kestävä rahoituksen toimintasuunnitelma ja tavoitteet”.)

Kirjanpitolain mukaan ”Suomessa pienyritys on kirjanpitovelvollinen, jolla ylittyy enintään yksi kolmesta raja-arvosta, jotka ovat taseen loppusumma 7 500 000 euroa, liikevaihto 15 000 000 euroa tai tilikauden aikana keskimäärin 50 työntekijää.” Kirjanpitolain kestävyysraportti luvun mukaan sen säännökset koskevat suuryitystä, suurkonsernin emoyritystä sekä pörssilistattuja pienyrityksiä sekä keskisuuria yrityksiä. (Kirjanpitolaki 1997/1336 § 1:4.; Kirjanpitolaki 1997/1336 § 7:1.1.)

Kestävyyseräraportointidirektiivin ESRS-standardien mukaisten raportointivaatimusten ansiosta yritysten raportointi muuttuu läpinäkyvämmäksi sekä vertailukelpoisemmaksi. Koska aiemmin kestävyysraportointi perustui vapaaehtoisuuteen, yritykset pystyivät päättämään itse mihin keskittyvät kestävyysraportoinnissa ja raportoinnin tulokset olivat lähinnä markkinointia varten luotuja. Nykyiset direktiivin mukaiset vaatimukset vaativat yrityksiltä läpinäkyvyyttä sekä systemaattista tiedon seurausta ja keräystä. Myös yrityksen johdon ja hallituksen rooli näkyy selkeämmin, sillä he vastaavat raportoinnista. (Silvola ym. 2024, luku "Tavoitetilan määrittäminen".) Läpinäkyvyyttä lisää kestävyystietojen varmentaminen ulkopuolisen toimesta, joka tulee pakolliseksi kestävyysdirektiivin myötä. Jäsenvaltiot määrittelevät itse varmentajaksi sopivan henkilön. Kestävyystietojen esittäminen digitaalisessa muodossa tulee myös pakolliseksi. Yritysten kestävyystiedot tulee olla löydettävissä niiden verkkosivuilta, ja toimintakertomuksen tulee olla koneluettavassa muodossa. Digitaalisessa muodossa esitetyt tiedot parantavat myös tulosten vertailtavuutta. (Niskala & Palmuaro 2023, luku "Peruseriaatteen".) Suomessa kestävyysraportoinnin saa varmentaa kestävyysraportointitarkastaja (Tilintarkastuslaki 2015/1141 § 2:2 a).

Ulkoiset ja sisäiset vaatimukset sidosryhmiltä, sääntelyvaatimukset sekä, ilmastotoimien taloudelliset vaikutukset ajavat rahoituslaitoksia nettonollatavoitteita kohti (OECD 2023, 19). OECD eli Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö esittelee toimintaohje luonnoksessaan pienille ja keskisuurille yrityksille soveltuvia kestävyysraportointivaatimuksia. Myös suuremmat yritykset tarvitsevat kestävyysraportointitietoa niiden arvoketjuun kuuluvilta pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä. Lisääntyneet kestävyiden mittausvälineet ja raportointitarkastukset tuovat kuitenkin omat haasteensa ja nykyiset pienempien yritysten raportointivalmiuksiin soveltuvat kestävyysraportointikehykset ovat puutteelliset. Julkisilla toimijoilla kuten poliittisilla päätöksentekijöillä ja sääntelyviranomaisilla on tärkeä rooli edellytysten luomisessa, jotka mahdollistavat pienten ja keskisuurten kestävyysraportoinnin käyttöönoton. (OECD 2024, 4.) Vaikka pienet ja keskisuuret yritykset eivät suoraan kuuluisi raportointivaatimusten piiriin, isomman yrityksen arvoketjuun kuulumisen ja muut ulkoiset tekijät voivat kuitenkin painostaa myös pk-yrityksiä ottamaan kestävyysraportointivaatimukset osaksi omaa toimintaa.

Julkiset toimijat voivat edistää pienten ja keskisuurten yritysten vihreää siirtymää tarjoamalla rahoitusta sekä kannustamalla yksityisiä rahoittajia mukaan julkisen sektorin toimilla. Esimerkiksi Suomessa Finnvera yhteistyössä Euroopan investointirahaston kanssa tarjoaa ilmasto- ja ympäristölainaa, jonka tarkoitus on tukea yrityksiä uusiutuvan energian, energiatehokkuuden, kestävien materiaalien käytössä sekä siirtymisessä kierto- tai vähäpäästöiseen talouteen. Laina on vakuudeton ja Euroopan investointirahasto takaa lainasta 60 prosenttia, mikä helpottaa sen saatavuutta sekä keventää ehtoja. Lainan voi saada 150 000 eurosta 2 miljoonaan euroon. Myös yksinkertaistetuilla raportointivaatimuksilla pyritään huomioimaan pienten ja keskisuurten yritysten rajalliset mahdollisuudet raportointiin, ja minimoida niihin kohdistuvia taakkoja, muun muassa EFRAG on tehnyt aloitteen kevennetyistä raportointivaatimuksista. (OECD 2024, 11.)

2.3 ESRS

ESRS (European Sustainability Reporting Standards) eli Euroopan kestävyysraportointistandardit hyväksyttiin 31. heinäkuuta 2023 yrityksille, jotka noudattavat kestävyysraportointidirektiiviä. Standardeihin sisältyy ympäristö, yhteiskunnalliset sekä hallinnolliset asiat ja ne sisältävät myös ilmastonmuutokseen, luonnonmonimuotoisuuteen sekä ihmisoikeuksiin liittyvät asiat. Standardien avulla sijoittajat saavat paremman kuvan yritysten kestävyysvaikutuksista. (European Commission 2023.)

ESRS-standardit määrittävät kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 kestävyystiedot, standardeissa säädetään tarkasti ne tiedot, jotka yritysten täytyy raportoida niiden vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista, jotka koskevat ympäristöä, yhteiskuntaa ja hallintotapaa. Yritysten tulee raportoida ainoastaan oleelliseksi arvioimansa tiedot. ESRS-standardeja on kolmenlaista: Monialaisia, aihekohtaisia sekä alakohtaisia. ESRS-1 standardi esittelee Euroopan kestävyysraportointi standardien perusteet sekä käsitteet ja asettaa myös yleisvaatimukset kestävyysseikkojen laitimiselle ja esittämiselle. ESRS-1 standardi sisältää myös kaksinkertaisen olennaisuuden periaatteen. ESRS-2 standardi määrittelee yleisen tason tiedonantovaatimukset olennaisista kestävyysasioista. Monialaiset sekä aihekohtaiset standardit koskevat kaikkia yrityksiä alasta riippumatta. (Komission delegoitu asetus (EU) 2023/2772.)

2.4 Kestävyyseräportointidirektiivin voimaantulo

Kestävyyseräportointidirektiivin raportointi vaatimukset tulevat voimaan eri aikoihin, riippuen yritysten koosta. Kestävyyseräportointidirektiivin (EU) 2022/2464 5 artiklan 2 kohdassa on kerrottu, milloin kunkin yritysluokan tulee ottaa direktiivin mukaiset määräykset käyttöön. Alkuperäisesti vaatimusten oli tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2024 alkaen, jolloin raportointivelvollisuus koskee suuria pörssiyrityksiä sekä suurten konsernien emoyrityksiä, joilla on tilivuoden aikana vähintään 500 työntekijää ja yleisen edun kannalta merkittäviä yrityksiä. 1. tammikuuta 2025 alkaen raportointivelvollisuudet koskevat muita suuria yrityksiä sekä konsernien emoyrityksiä. 1. tammikuuta 2026 alkaen raportointivelvollisuudet laajenevat pieniin ja keskisuuriin listattuihin yrityksiin. Raportointivelvollisuudet eivät kuitenkaan koske mikroyrityksiä. Direktiivin 19 a artiklan 7 alakohdan mukaisesti pienet ja keskisuuret yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt voivat kuitenkin ennen 1. tammikuuta 2028 alkavilta tilivuosilta jättää toimintakertomuksesta kestävyyseräportointitiedot pois. Tällöin yrityksen täytyy kuitenkin perustella toimintakertomukseen, miksi kestävyyseräportointi jätettiin tekemättä. (Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464.)

Kestävyyseräportointi velvoitteiden voimaantuloa on kuitenkin lykätty. Euroopan Komissio hyväksyi Omnibus-ehdotukset, joiden tarkoitus on yksinkertaistaa Euroopan Unionin sääntöjä. Omnibus-ehdotuksien mukaan, sääntelyt kestävyyseräportoinnista keskittyisivät enemmän suuriin yrityksiin sekä keventäisivät pienten ja keskisuurten yritysten vaatimuksia. Ehdotusten mukaan kestävyyseräportointia muokataan siten, että noin 80 prosenttia yrityksistä eivät kuulu enää kestävyyseräportointidirektiivin alaisiin yrityksiin vaan pääpaino on suurimmissa yrityksissä, ehdotuksiin kuuluu myös, ettei suurten yritysten raportointivaatimukset rasittaisi niiden arvoketjuun kuuluvia pienempiä yrityksiä. Lisäksi lykätään niiden yritysten osalta raportoinnin käyttöönottoa kahdella vuodella, jotka kuuluvat nykyisiin direktiivin soveltamisaloihin, eli vuoden 2026 ja 2027 raportointi tulisi voimaan vasta vuonna 2028. (Euroopan komissio 2025.) Tämänhetkisen tiedon mukaan, 3.4.2025 Euroopan parlamentin jäsenet ovat hyväksyneet ehdotukset kestävyyseräportoinnin sekä huolellisuusvelvoitteiden lykkäämisestä. Mikä tarkoittaa sitä,

että kestävyysraportoinnin osalta yli 250 työntekijän yritykset aloittavat raportoinnin vuonna 2028 ja listatut pienet ja keskisuuret yritykset vuonna 2029. (Euroopan Parlamentti 2025.)

2.5 Yritysvastuu

Vaatimukset ja vastuullisuuden käsitteet ovat muuttuneet ja muuttuvat ajan myötä. Tärkeää yritysvastuussa ovat kuitenkin yhteiset säännöt ja johtaminen. (Kurittu & Rankinen 2023, luku ”Kestävä pohja, vastuu vaikutuksista”.) Koipijärvi ja Kuvaja (2020, luku ”Yritysvastuun johtaminen”) kertovat, että yritysvastuun ajatusta on ajanut 1990-luvulta John Elkington, jonka mukaan yritysvastuu koostuu sosiaalisesta, taloudellisesta ja ympäristöllisestä vastuusta. John Elkingtonin malli Triple bottom line vuodelta 1994 vaatii yrittäjiltä vastuullisuus asioiden tunnistamista, luokittelemista kestävyys alueisiin ja niiden muuttamista mitattavaan muotoon. Mallin haasteena ovat kuitenkin aiheiden jakautuminen useampaan kuin yhteen vastuualueeseen sekä taloudellisen kestävyuden erittely ympäristö- ja sosiaalisesta vastuusta.

Yritysvastuu jaetaan Yhdistyneiden Kansakuntien mukaan kolmeen painopisteeseen (ESG eli Environmental, Social and Governance) ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan (Global Compact Network Finland 2025b). Vaikka ESG:n aiheet jaotellaan tyypillisesti kolmeen omaan aiheeseen, ne voivat mennä kuitenkin monien aiheiden osalta päällekkäin ja yhden osa-alueen vaikutukset voivat näkyä muissa, jaottelu helpottaa kuitenkin tulosten vertailukelpoisuutta. Kestävyysraportointi tekee ESG raportoinnista monille yrityksille pakollista ja ne on julkaistava yrityksen toimintakertomuksessa vuosittain. Aiemmin kestävyystietojen julkaiseminen on perustunut pitkälti vapaaehtoisuuteen ja niistä on viestitty esimerkiksi yritysten nettisivuille tai raporteihin. Kestävyystietojen tunnistaminen ja raportointi on hyödyllistä myös yrityksille, joihin ei suoraan vielä vaikuta raportointivaatimukset, vaan esimerkiksi epäsuorasti kuulumalla jonkin yrityksen arvoketjuun. (Silvola ym. 2024, luku ”Olellaiset ESG-tekijät”.)

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET
17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, Agenda 2030 (Suomen YK-liitto 2025).

Yhdistyneiden kansakuntien vuonna 2015 hyväksymä kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030, sisällyttää 17 tavoitetta kestävästä kehityksestä. Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan toimintaa, joka huomioi ympäristön, talouden sekä ihmiset, vaarantamatta niiden tulevaisuutta. Yhdistyneiden kansakuntien UN Global Compact -aloitteen tavoite on tehdä kestävän kehityksen tavoitteet helposti ymmärrettäväksi ja kannustaa yrityksiä toimimaan näiden tavoitteiden pohjalta. UN Global Compact määrittelee yritysvastuun kymmenen periaatetta, joita mukana olevat yritykset noudattavat. Yritysvastuun kymmenen periaatetta muodostuvat ihmisoikeuksien tukemisesta ja kunnioittamisesta, työelämän periaatteista kuten pakkotyön ja lapsityövoiman poistamisesta, ympäristöperiaatteista sekä korruption vastaisesta toiminnasta. Kestävän kehityksen tavoitteet ja yritysvastuun periaatteet ovat myös vaikuttaneet Euroopan Unionin sääntelyyn. (Global Compact Network Finland 2025a.)

2.6 Kaksoisolennaisuus ja olennaisuusanalyysi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/13/EU 19 a artiklan 1 kohdan mukaan kaikkien listattujen yritysten lukuun ottamatta mikroyrityksiä täytyy raportoida toimintakertomukseen tarpeelliset tiedot yrityksen vaikutuksista

kestävyyssasioihin ja kuinka kestävyystekijät vaikuttavat yrityksen taloudelliseen tilanteeseen ja toimintaan. CSRD (2022/2464) kappaleen 29 mukaan, kaksinkertaisen olennaisuuden näkökulmalla tarkoitetaan sitä, että yritykseen kohdistuvat riskit ja sen vaikutukset muodostavat omat olennaisuusnäkökulmat.

EFRAG (2024, 2,9) on julkaissut ohjeistuksen olennaisuusanalyysin käyttöönottoon, jossa kaksoisolennaisuus määrittellään vaikutus- ja taloudelliseksi olennaisuudeksi. Ohjeistus on suunnattu suurille yrityksille. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevat standardit tulevat voimaan myöhemmin. Ohjeistus on luotu hyväksytyt ESRS-asetuksen pohjalta kestävyysraportointidirektiivin mukaisesti. Vaikutusolennaisuudella tarkoitetaan olennaista tietoa yrityksen vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön kestävyysnäkökulmasta ja taloudellisella olennaisuudella tarkoitetaan yrityksen riskejä ja mahdollisuuksia kestävyteen liittyen. Lähtökohtana kestävyysraportissa esitettävissä asioissa ja niihin liittyvissä olennaisista vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista on olennaisten asioiden tunnistaminen. Olennaiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet ympäristöön, sosiaalisiin ja hyvään hallintotapaan liittyvistä tekijöistä voivat olla yrityksen omissa toiminnoissa ja yrityksen arvoketjun ylä- tai alapäässä.

Niskala ja Palmuaro (2023, luku "Arvoketjulaskenta") painottavatkin, että arvoketjun määrittäminen on tärkeä osa olennaisuusarviointia. Olennaisuusanalyysin tekeminen alkaa arvoketjun määrittämisellä, arvoketjua tehtäessä on muistettava, että kuvataan ainoastaan olennaiset liikesuhteet ja toimijat. Arvoketjun määrittämisen ansiosta yritykset voivat raportoida olennaiset kestävyysseikat ja niiden vaikutukset. Nielsen (2023, 2) toteaa, että nykyinen talous on vahvasti globaali, mikä tarkoittaa sitä, että yritykset harvemmin toimivat yksin. Yrityksiin liittyy moniulotteisia arvoketjuja sekä verkostoja, jotka toimivat yhdessä muiden sidosryhmien kanssa. Siksi arvoketjun analyysi on olennainen osa, jossa tarkastellaan miten yritys vaikuttaa ympäristöön ja miten siihen vaikuttaa läheiset sidosryhmät ja liikekumppanit.

Olennaisuusanalyysin huolellinen suunnittelu mahdollistaa sen, että yrityksen raportointi ei olisi puutteellista. Olennaisuusanalyysissa yritys määrittelee sen olennaiset tiedot kestävyteen liittyvistä vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista. (EFRAG 2024, 9.) Kestävyysraportointi alkaa olennaisuuden

arvioinnilla. Olennaisuusarvioinnissa on tärkeää sidosryhmien kanssa käytävä keskustelu. Sidosryhmät luokitellaan kahteen eri ryhmään, niihin joihin vaikutukset kohdistuvat sekä niihin jotka hyödyntävät kestävyys selvitysten tuloksia. Yhteistyötä ja keskustelua sidosryhmien kanssa voidaan toteuttaa eri tavoin, esimerkiksi kyselyillä tai palautekyselyillä. Sidosryhmät voivat myös kuulua molempiin ryhmiin. (Niskala & Palmuaro 2023, luku "Olennaisuusarvion suorittaminen".)

2.7 Due diligence

Corporate sustainability due diligence directive eli Yritysten kestäväää toimintaa koskeva huolellisuusvelvoite direktiivi tuli voimaan 25. heinäkuuta 2024. Direktiivin tavoitteena on edistävää kestäväää ja vastuullista yritystoimintaa myös niiden maailmanlaajuisissa arvoketjuissa. Uudet säännöt varmistavat, että niitä soveltavat yritykset tunnistavat ja estävät kielteiset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset Euroopan sisällä ja ulkopuolella. Säännöistä on monenlaisia hyötyjä kansalaisille, yrityksille sekä kehittyville maille, kuten paremmat ihmisoikeudet, ympäristön suojelu, terveellisempi ympäristö, läpinäkyvyyden kasvaminen, innovaatioiden kannustimet sekä tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Direktiivin velvoitteet koskevat ainoastaan suuria yrityksiä, mutta siinä säädetään myös tuki- ja suojatoimenpiteistä pienten sekä keskisuurten yritysten osalta, joihin voi kohdistua välillisiä vaikutuksia arvoketjuun kuulumisen vuoksi. Ehdotettu Omnibus-paketti muokkasi kuitenkin myös huolellisuusvelvoitteen osalta vaatimuksia sen toteutuessa. (European Commission 2025a.)

ESRS-1 standardissa on määritelty Due diligence -prosessi, standardit eivät aseta prosessille tarkkoja muotovaatimuksia. Prosessi sisältää yrityksen toiminnasta syntyvien kielteisten vaikutusten tunnistamisen, jotka kohdistuvat niiden sidosryhmiin ja ympäristöön. Prosessin vaiheisiin kuuluu todellisten vaikutusten tunnistaminen, ehkäiseminen sekä lieventäminen. Kielteiset vaikutukset voivat liittyä yrityksen toimintaan suorasti tai epäsuorasti, koko arvoketjun osalta esimerkiksi sen tuotteiden tai liikesuhteiden myötä. Prosessin tulokset hyödynnetään yrityksen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa. (Komission delegoitu asetus (EU) 2023/2772.)

OECD:n (2018, 21) ohjeiden mukaisesti due diligence -prosessin tulee olla oikeassa suhteessa riskiin ja tarkoituksenmukainen huomioiden yrityksen olosuhteet ja konteksti. Ohjeessa on esitetty seuraavat käytännön toimenpiteet: Sisällytä vastuulliset liiketoiminnot osaksi käytäntöjä ja johtamista, tunnista ja arvioi yrityksen todelliset sekä mahdolliset kielteiset vaikutukset, kielteisten vaikutusten pysäyttäminen, estäminen ja lieventäminen, toimenpiteiden tulosten seuranta, viestintä kuinka vaikutukset on huomioitu ja korjaavien toimien mahdollistaminen tarvittaessa. Lista ei OECD:n mukaan ole kuitenkaan tyhjentävä eikä jokainen listan kohta vastaa välttämättä jokaista tilannetta.

2.8 Läheiset standardit ja sääntelyt

Kestävyysraportointiin liittyy kestävyysraportointidirektiivin lisäksi läheisesti myös taksonomia-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852) (TR) ja kestävän rahoituksen tiedonantovelvoiteasetus (SFDR) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088). Kestävällä rahoituksella tarkoitetaan sitä, että sijoitusvalinnoissa pyritään ottamaan huomioon ympäristön, sosiaalisen ja hyvinhallintatavan mukaisia päätöksiä. Kestävällä rahoituksella pyritään taloudelliseen kasvuun ja samalla vähentämään ympäristöön kohdistuvia rasituksia, ja sillä on tärkeä rooli Euroopan Unionin European Green Deal tavoitteiden saavuttamisessa. (European Commission 2025c.) European Green Deal tavoitteena on kasvihuonepäästöjen nettomäärän saaminen nolnaan vuoteen 2050 mennessä, talouskasvun irrottaminen luonnonvarojen käytöstä sekä sen varmistaminen, ettei kukaan ihminen tai mikään alue jää muista jälkeen. (European Commission 2025f). Euroopan kestävän rahoituksen toimintaohjelma on julkaistu 8.3.2018, sen kolme päätavoitetta on:

1. Saavuttaa kestävä ja osallistava kasvua ohjaamalla pääomavirtoja kestäväan sijoittamiseen.
2. Hallita taloudellisia riskejä, jotka johtuvat ilmastonmuutoksesta, luonnon varojen kuluttamisesta, ympäristön pilaantumisesta sekä sosiaalisista haistoista.
3. Edistää läpinäkyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä rahoitus- ja talouspäätöksissä.

Pääomavirtojen ohjaaminen kestävämpiä valintoja kohti tarvitsee yhtenäiset ohjeistukset siitä, mitä kestävyys on. Euroopan Unionin kestävyysluokitusjärjestelmä muodostaa kaikille yhtenäisen järjestelmän, jolla voidaan tunnistaa, mitkä toiminnot voidaan luokitella kestäviksi. Taksonomia-asetuksen luominen oli Euroopan kestävän rahoituksen toimintaohjelman kiireellisimpiä tehtäviä. (European Commission 2018.)

Euroopan Unionin kestävän rahoituksen tiedonantovelvoituksen (SFDR) mukaan rahoitusmarkkinoiden toimijoiden täytyy tuoda ilmi kestävyystiedot. Läpinäkyvyys auttaa sijoittajia valitsemaan kestäviin valintoihin tähtääviä yrityksiä. SFDR mahdollistaa myös sijoittajien arvioida, kuinka yrityksen kestävyysriskit ovat yhteydessä sijoitusprosessiin. (European Commission 2025e.) SFDR artikla 3:n mukaan rahoitusmarkkinatoimijoiden täytyy julkaista nettisivuillaan, kuinka he ovat huomioineet kestävyysriskit niiden sijoituspäätöksentekoprosessissa ja rahoitusneuvojen täytyy tuoda esille, kuinka kestävyysriskit on huomioitu niiden sijoitusneuvonnassa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088).

2.8.1 VSME-standardi ja LSME

EFRAG on yksityinen yhdistys, joka sai vuonna 2022 tehtäväkseen Euroopan komissiolta luoda CSRD mukaisia luonnoksia kestävyysraportointistandardeista. EFRAG tukee Euroopan julkista etua sekä taloudellisesta että kestävyysraportoinnin näkökulmasta kehittämällä Euroopan näkökulmia yritysraportoinnin saralla. (EFRAG 2025a.) VSME-standardi on EFRAG:n joulukuussa 2024 julkaisema vapaaehtoinen standardi, joka on tarkoitettu listaamattomille pienille ja keskisuurille yrityksille. VSME sisältää samat kestävyysseikat kuin ESRS-standardi, mutta on suhteutettu vaatimuksiltaan pienille ja keskisuurille yrityksille. (EFRAG 2024, 2,4.) VSME on vaatimuksiltaan huomattavasti kevennetty versio.

EFRAG on valmistellut pienille ja keskisuurille listatuille yrityksille omia yksinkertaistettuja standardeja (LSME) kestävyysraportointidirektiivin mukaisesti. Standardin tavoitteena on luoda kohtuullisemmat ja soveltuvammat vaatimukset ottaen huomioon pienten ja keskisuurten yritysten koko ja toiminta. Pienille ja keskisuurille suunnatut standardit edistävät myös osaltaan sitä, että rahoitusmarkki-

noiden toimijat kohtelisivat niitä tasapuolisesti isompien yritysten kanssa. Kestävyyseräraportointidirektiivin mukaisesti standardi tulisi saattaa delegoiduksi asetukseksi ja voimaan 1. tammikuuta 2026. EFRAG julkaisi tammikuussa 2024 Euroopan kestävyysstandardin listatuille pienille ja keskisuurille yrityksille luonnosstandardin kommentoitavaksi. Luonnosstandardi hyväksyttiin marraskuussa 2024, mutta koska CSRD voi muuttua vielä osana Omnibus-direktiiviä, sitä ei voitu viimeistellä toimitettavaksi Euroopan komissiolle. (EFRAG 2025b.) Omnibus -ehdotus toteutuessaan muuttaisi kestävyysraportointidirektiiviä niin, että ainoastaan suurten yritysten täytyisi noudattaa direktiivin ESRS mukaisia raportointivaatimuksia (European Commission 2025d).

2.8.2 Taksonomia-asetus

Taksonomia-asetus (2020/852) tuli voimaan 12. heinäkuuta 2020. EU-taksonomia on yksi kestävä rahoituksen tärkeimmistä tekijöistä ja merkittävä työkalu markkinoiden läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Asetus ohjaa sijoituksia ympäristön kannalta kestäviin toimintoihin, jotka ovat linjassa Euroopan vihreän kehityksen tavoitteiden kanssa. Taksonomia on luokitusjärjestelmä, joka määrittelee vastuullisesti taloudelliset toiminnot. EU-taksonomia mahdollistaa rahoitus- ja muiden alojen yrityksille yhteiset määritelmät kestävästi taloudellisille toiminnoille, mikä lisää mahdollisuutta pyrkiä kestäviin sijoituksiin. Selkeät luokitusjärjestelmät ja määritelmät tuovat sijoittajille turvaa, ehkäisevät yritysten viherpesua sekä tukee yrityksiä vastuullisempaan toimintaan. (European Commission 2025b.) Viherpesulla tarkoitetaan toimintaa, jolla yritys virheellisesti liioittelee tai vääristelee ympäristötoimiaan tai käyttää resurssejaan mainostaakseen yrityksen vihreitä arvoja enemmän kuin toimisi ympäristön kannalta kestävien tekojen mukaisesti. Viherpesu on siis harhaanjohtavan ja virheellisen tiedon levittämistä yrityksen ympäristöstrategioista, tavoitteista, motivaatioista ja toimista. (Nemes ym. 2022, 5.)

Taksonomia-asetuksen (2022/852) 9 artikla määrittelee kuusi ympäristötavoitetta, joita ovat:

- a) "ilmastonmuutoksen hillintä;
- b) ilmastonmuutokseen sopeutuminen;

- c) vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojele;
- d) siirtyminen kiertotalouteen;
- e) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen;
- f) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojele ja ennallistaminen.”

Yrityksen toiminta on ympäristön kannalta kestävä, jos se edistää vähintään yhtä 9 artiklan mukaisesta tavoitteesta, ei aiheuta haittaa 9 artiklan mukaisille tavoitteille ja täyttää sosiaalisen vastuun vähimmäissuojavaatimukset (Silvola ym. 2024, luku “Taksonomia”).

Erään tutkimuksen mukaan, raportoinnin edellytyksenä on kustannuksiin ja resurssipulaan liittyvien esteiden ylittäminen. Taksonomia asetuksen mukainen raportointi on kuitenkin toteuttamiskelpoista myös pienille ja keskisuurille yrityksille. Riittäväällä koulutuksella sekä teknologisella että taloudellisella tuella taksonomian kriteerien mukainen raportointi olisi mahdollista. Vaikka pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ei tällä hetkellä kohdistu samanlaisia velvoitteita kuin suurempiin, on yritysvastuu ja kestävyysraportoinnista tulossa yhä tärkeämpää kaiken kokoisille yrityksille. Pienet ja keskisuuret yritykset tulevat todennäköisesti siirtymään asteittain kestävyystietojen julkaisemiseen taloudellisista ja ympäristöllisistä syistä, erityisesti toimitusketjun ja julkisen paineen vuoksi. Jotkut asiantuntijat ovat myös todenneet, että valtion kannustimet ja avustukset voisivat myös tukea pienten ja keskisuurten taksonomian käyttöönottoa. Valtion investoinnit voisivat parhaimmillaan tuottaa pitkällä aikavälillä pääomatuottoa kestävämmän yritystoiminnan ohella. (O’Reilly, Gorman, Mac An Bhaird & Brennan 2024, 419–420.)

3 KESTÄVYYSRAPORTOINTI PIENTEN JA KESKISUURTEN YRITYSTEN NÄKÖKULMASTA

3.1 Innovaatioiden vaikutus

Malik ja Jasińska-Biliczak (2018, 1) toteuttivat tutkimuksen Puolan kehittyvässä talousalueessa sijaitsevista pienistä ja keskisuurista yrityksistä, jossa he tarkastelivat innovaatioita ja muita prosesseja kestävän kehityksen suuntausten tunnistajina. Heidän tavoitteenansa oli selvittää, onko prosesseilla, kuten innovaatioilla vaikutusta yritysten kilpailukykyyn ja kestäväan kehitykseen. Tutkimuksen tavoitteena he pyrkivät tunnistamaan yritysten sisällä tapahtuvia muutoksia kestävän kehityksen käsitteen ymmärtämisen näkökulmasta. Pienet ja keskisuuret yritykset muodostavat suurimman osan Euroopan Unionin yrityksistä ja ne ovat myös yleisiä kehittyvissä talouksissa. Tästä syystä on tärkeää kehittää toimintatapoja sekä työkaluja, jotka auttavat niiden siirtymistä kohti kestäväan kehitystä. Innovaatioiden implementointi edistää pienten ja keskisuurten yritysten kestäväan kehitystä.

Prosessien tunnistaminen on tärkeää yrityksen tehokkuuden ja kehittymisen kannalta. Vaikka prosessilähtöinen toimintamalli on työläämpi, se voi näkyä asiakasyytyväisyydessä sekä resurssitehokkuudessa. Tutkimuksen mukaan pienet ja keskisuuret yritykset tunnistavat prosessien merkityksen ja hyödyntävät omia sisäisiä malleja, mutta eivät hyödynnä sertifioituja laatujärjestelmiä samalla tavalla, kuten suuremmat yritykset. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä voi olla myös puutteellinen ymmärrys kestävästä kehityksestä, ja he rinnastavat sen usein laatujohdantamisjärjestelmiin sekä ympäristöjohtamiseen. Tämän vuoksi pk-yritykset hyötyisivät asiantuntijatuesta kestäväan kehityksen strategioiden luomisessa. Innovaatiot ja yhteistyöprosessit voivat tukea yrityksen kasvua ja resurssitehokkuutta, sekä auttaa tunnistamaan kestäväan kehityksen ulottuvuuksia. (Malik & Jasińska-Biliczak 2018, 13–17.)

3.2 Vaikutus yritysten raportointivelvoitteisiin

Operato, Gallo, Marino ja Mattioli (2025, 1) tutkivat, kuinka yritykset voivat sopeutua uusiin EU:n kestävyysraportointivaatimuksiin, erityisesti CSRD:n

näkökulmasta. He esittelevät tutkimuksessaan kestävyysraportoinnille ja CSRD mukaiselle raportoinnille asetetun viitekehyksen, joka tukee kestävyiden arvioinnin luotettavuutta, kattavuutta, hallittavuutta sekä läpinäkyvyyttä. Nämä periaatteet tukevat mittareiden luomista, ulkopuolista varmennusta sekä kestävyiden integroimista.

Luotettavuudella tarkoitetaan menetelmien ja toimintatapojen käyttöä kestävyiden riskien ja vaikutusten arvioinnissa. Luotettavuus takaa tarkan ja johdonmukaisen arvioinnin. Tieteellinen johdonmukaisuus mahdollistaa myös muuttuvien kestävyys haasteiden mittareiden ajantasaisuuden, kehittämisen ja vertailukelpoisuuden. Kattavuutta voi tarkistella kahdesta näkökulmasta, yhteistyö sidosryhmien ja arvoketjun kanssa tuo monipuolisia näkökulmia. CSRD:n mukaan kaksinkertaisen olennaisuuden avulla voidaan arvioida oleelliset kestävyysseikat vaikutusten ja taloudellisten riskien näkökulmasta. Toinen näkökulma on olennaisten asioiden arviointiperusteet. Yrityksen tulisi huomioida eri näkökulmat riippuen sidosryhmistä, ja huomioida ne menetelmissä ja mittareissa. Määrittelemällä kestävä kehityksen arvioinnin tarkkuus ja kattavuus, määritellään myös sen monimutkaisuus. Mitä luotettavampaa ja kattavampaa arviointi on, sitä monimutkaisempaa ja haastavampaa sitä on toteuttaa. Raportointi vaatii enemmän resursseja, siksi raportoinnin täytyy olla myös hallittavissa ja toteuttamiskelpoinen. Läpinäkyvyys luo pohjan luottamukselle ja osoittaa yrityksen sidosryhmille sitoutumista kestäväan kehitykseen. Läpinäkyvyys ei tarkoita ainoastaan tiedon julkaisua, vaan myös arvioinnin taustojen, menetelmien ja tulosten selkeää esittämistä. (Operato ym. 2025, 9–11.)

3.3 Haasteet pk-yrityksille

Bielawskan (2022, 8) mukaan erityinen haaste Euroopan komission taloudelliselle politiikalle sekä Euroopan Unionin maille, on luoda sellaiset puitteet, että kaikki yritykset mukaan lukien pienet ja keskisuuret yritykset voivat siirtyä kohti kestävä ja ilmastoneutraalia taloutta ilman, että yritykset eivät ylikuormittuisi liiallisen hallinnollisen taakan ja suurien raportointikulujen vuoksi, mikä haittaisi yritysten kasvumahdollisuuksia. Operato ym. (2025, 10) mainitsevat myös kattavien ja luotettavien kestävyysraporttien vaativan

yritykseltä resursseja, osaamista ja aikaa, mikä tekee raportoinnista haasteellista. Liiallinen monimutkaisuus raportoinnissa voi olla haasteellista yrityksille, joiden on jo valmiiksi hankala pysyä ajan tasalla raportointivelvoitteista. OECD:n (2024, 9) toimintaohje luonnos nostaa myös esille, että raportointimittausten ja työkalujen nopea moninkertaistuminen voi aiheuttaa haasteita siinä, että yritysten on vaikea valita sopivat työkalut kyseiseen yritykseen. Vaarana on myös, että yritykset valitsevat raportointivälineet, jotka tuottavat niille itselleen eduksi olevia tuloksia, mikä vaarantaa tulosten luotettavuutta ja vertailtavuutta. Voidaan siis ajatella, että erilaisten työkalujen ja raportointiin liittyvien välineiden ja mittareiden luomisessa tulisi huomioida pienten ja keskisuurten yritysten rajalliset resurssit ja kuormittavuus. Liiallinen kuormittavuus voi hidastaa pk-yritysten siirtymistä kestävämpään toimintamalliin ja raportoinnin vaatimusten noudattamiseen.

OECD:n toimintaohje luonnoksen mukaan pienet ja keskisuuret yritykset eivät ole yhtä hyvin varustautuneita mittaamaan ja raportoimaan kestävyystietoja, kuin suuremmat yritykset. Kestävyysraportointi voi siten olla liian rasittavaa näille yrityksille. On myös tullut ilmi, että pk-yritykset turvautuvat kalliimpiin rahoitusvaihtoehtoihin sen sijaan, että he ottaisivat kestävyysraportoinnin mukaiset vaatimukset käyttöönsä, mikä voi hidastaa yritysten vihreää siirtymää. Kun kestävyysasiat otetaan mukaan järjestelmällisesti käyttöön rahoituspäätöksissä, pienet ja keskisuuret yritykset ovat vaarassa menettää rahoituksen saannin, jos he eivät täytä vaatimuksia. (OECD 2024, 4.)

3.4 Mahdollisuudet ja hyödyt pk-yrityksille

Vaikka pienten ja keskisuurten listaamattomien yritysten velvollisuuksiin ei kuulu CSRD:n mukainen raportointi, voisivat ne silti hyötyä kestävyysraportointidirektiivin mukaisista raportoinneista. Bielawska (2022, 10,19) on havainnut kestävyysraportoinnin käyttöönoton hyötyjä pienille ja keskisuurille yrityksille. Raportoinnin käyttöönotto ei tuota yrityksille pelkästään rahallista hyötyä, vaan hyötyjä ovat muun muassa positiivinen vaikutus yrityksen taloudelle, yrityskuvalle, maineelle, kasvava tunnettuus markkinoilla sekä kasvava kilpailuasema, kiinnostavuus työnantajana sekä työntekijöiden lisääntynyt sitoutuvuus. Lisäksi selkeä viestintä yrityksen sidosryhmille

kestävyysraportoinnin strategiasta ja sen yhteydestä yrityksen liiketoimintaan voisi positiivisesti vaikuttaa yrityksen kilpailukykyyn. Operato ym. (2025, 11) tunnistavat tutkimuksessaan myös raportoinnin hyötyjä. Heidän mukaansa neljän periaatteen eli luotettavuuden, kattavuuden, hallittavuuden ja läpinäkyvyyden avulla kestävyysasioiden mittaaminen voivat hyödyttää liiketoimintaa. Kestävyysasioiden mittaamisella saatuja tietoja voidaan käyttää kehittämään liiketoimintaa sekä ohjaamaan yritystä kohti kestävämpiä toimintatapoja. Siten raportointiin käytetyt resurssit kuten aika, raha ja henkilöstö voivat tukea liiketoiminnan kehittämistä.

Elinkeinoelämän keskusliiton vuoden 2023 vastuullisuusbarometrin mukaan, noin 90 prosenttia pienistä- ja keskisuurista yrityksistä pitivät vastuullisuutta merkittävä asiana, ja tärkeimmät motiivit olivat arvot sekä asiakkaiden odotukset. Vastuullisuuden merkittävimpinä osa-alueina pidettiin myös työhyvinvointia, työturvallisuutta, mutta myös ilmasto ja ympäristötoimia. Vaikka vastuullisuus nähdään tärkeänä, noin puolet pk-yrityksistä ei ole kuitenkaan asettanut vastuullisuustavoitteita. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2023.)

3.5 Tulevaisuuden näkymät

OECD on luonut sidosryhmien välistä alustaa Platform on Financing SMEs for Sustainability, jonka tarkoitus on helpottaa pienten ja keskisuurten yritysten pääsyä kohti kestävästä liiketoimintaa ja edistää vihreää siirtymää. Pienien ja keskisuurten yritysten haasteena kasvavissa raportointi- ja ympäristövaatimuksissa ovat puutteelliset resurssit ja osaaminen. Alustan tarkoituksena on tuoda yhteen erilaista osaamista ja rahoitusta, kokoamalla julkisia ja yksityisiä rahoituslaitoksia, päättäjiä, kestävyystoimijoita ja pienten- ja keskisuurten yritysten edustajia. Yhteistyön avulla pyritään kasvattamaan tietoa, luomaan vuoropuhelua, jakamaan parhaita käytäntöjä sekä luomalla uusia käytännön ratkaisuja kestävästä kehityksestä kohti. (OECD 2025.)

Euroopan komissio on julkaissut 26.2.2025 Omnibus-ehdotuksen, joka muuttaisi kestävyysraportointidirektiiviä. Euroopan Unionin alueella toimiviin sekä pieniin että suuriin yrityksiin kohdistuisi kevyempiä vaatimuksia. Ehdotuksen mukaan muun muassa due diligence -prosessia kevennettäisiin, mikä helpottaisi niin isoja

yrittäjiä kuin isojen yritysten arvoketjuun putoavia pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Omnibus-ehdotuksen toteutuessa kestävyysraportointidirektiiviä muutettaisiin niin, että raportointivaatimukset koskisivat ainoastaan suuria yrityksiä, eli yrityksiä, joilla on vähintään 1000 työntekijää tai liikevaihto yli 50 miljoonaa euroa tai tase yli 25 miljoonaa euroa. Suuriin yrityksiin kohdistuisi edelleen ESRS mukainen raportointi, mutta ehdotuksen mukaan standardit arvioitaisiin uudelleen ja yksinkertaistettaisiin. (European Commission 2025d.)

NSRS eli Nordic Sustainability Reporting standard, on projekti, jonka tarkoituksena on ollut luoda pienille ja keskisuurille yrityksille tarkoitettu työkalu kestävyysraportointia varten. NSRS noudattaa VSME-standardin mukaisia vaatimuksia. (NSRS 2025.) Aloite on kehittynyt niin, että se on täysin yhdenmukainen tammi-kuun 2024 VSME:n mukaisten vaatimusten kanssa. Aiemmin täysin itsenäinen raportointistandardi, on nykyään yhdenmukainen työkalu ja ohjeistus, joka vastaa tavoitetta tukea eurooppalaisen standardin kehittämistä. Työkalu on raportointimalli, jota pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyödyntää VSME-standardin noudattamisessa. (OECD 2025, 26–27.) Ajankohtaiset ohjeistukset ovat tärkeitä muuttuvien raportointivaatimusten myötä. Yksinkertaiset ja selkeät ohjeet helpottavat monimutkaisten vaatimusten noudattamista, ja siten myös tukevat yritysten vihreää siirtymää.

4 POHDINTA

4.1 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä vaikutuksia uusilla kestävyysraportointivaatimuksilla voi olla pienille ja keskisuurille yrityksille. Lisääntyneet raportointivaatimukset ja sääntelyt luovat vertailukelpoisia tuloksia, mutta voivat kuormittaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joiden resurssit ovat valmiiksi jo rajalliset. Omnibus-pakettien voimaantulo tulee vaikuttamaan raportointiin keventämällä raportointivaatimuksia sekä lykkäämällä niiden käyttöönottoa. Direktiivin mukaiset vaatimukset eivät myöskään koske listaamattomia pieniä ja keskisuuria yrityksiä, mutta ne voivat epäsuorasti vaikuttaa myös kyseisiin yrityksiin, jos ne kuuluvat suurempien yritysten arvoketjuihin. Epäsuorien vaikutusten vuoksi myös listaamattomien yritysten olisi hyvä olla ajan tasalla nykyisistä muutoksista kestävyysraportoinnissa.

Koska nykyiset direktiivien vaatimukset eivät koske listaamattomia pieniä ja keskisuuria yrityksiä, niillä voi olla heikompi ymmärrys kestävyysraportoinnista ja sen hyödyistä. Bielawskan (2022, 2) mukaan, pakollinen ja ei pakollinen raportointi ESG-tekijöistä tulee laajentamaan tietämystä kestävyysraportoinnin periaatteista ja käyttöönotosta, vahvistamaan Euroopan alueen markkinataloutta, sen vakautta ja taloudellista kasvua, lisäämään työpaikkoja sekä parantamaan EU-alueen elämänlaatua. Pienten ja keskisuurten yritysten raportoinnin velvoittaminen suorasti tai epäsuorasti, edellyttää niitä ottamaan yrityksen toimintaan keinoja, jotka suojaavat niitä hallinnollisten kulujen kasvulta sekä turvaavat niiden kilpailukykyä markkinoilla. Kuten aiemmin tutkimuksessa on todettu, vaatimukset kestävyysraportoinnista ja tiedoista tulevat yritysten ulkopuolelta esimerkiksi sidosryhmien vaatimuksista.

Opinnäytetyössä pyrin vastaamaan kahteen tutkimuskysymykseen:

1. "Miten pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyötyä kestävyysraportointivaatimuksista Suomessa?"
2. "Miten kestävyysraportointivaatimukset näkyvät pienille ja keskisuurille yrityksille?"

Tavoitteena oli löytää aiemmin tehdyistä tutkimuksista hyödyllisiä käytännön näkemyksiä, miksi myös pienet ja keskisuuret yritykset hyötyisivät kestävyysraportoinnista. Aineistoista oli tarkoituksena myös tunnistaa pienten ja keskisuurten yritysten esteitä raportoinnille, ja minkälaisia resursseja raportointi vaatii. Tutkimuksen tuloksista voi havaita, että kestävyysraportoinnin vapaaehtoisuus on voinut vaikuttaa siihen, ettei osaamista tai tietoa kestävyysasioista ole. Tuloksista on havaittavissa myös se, että yritys vastuun käsitteet, ESG sekä laatujohtaminen ja ympäristöjohtamisen käsitteiden erottamisessa on haasteita ja ne menevät usein limittäin, se osoittaa tarpeen selkeämmille ja yksinkertaistetuille ohjeistuksille. Selkeät ohjeistukset auttaisivat erottamaan käsitteiden omat osa-alueet, parantaisi mittavauutta ja siten raportoinnin tulosten luotettavuutta. Opinnäytetyön tulokset voivat auttaa pienten ja keskisuurten yritysten tukimateriaalien kehittämisessä, sillä tulokset osoittavat osaamisen puutteellisuutta. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi verkkopohjaisten oppaiden tai koulutusmateriaalien suunnittelussa.

Ulkoiset tekijät ja sidosryhmät luovat painetta pienille ja keskisuurille yrityksille ottaa kestävyysraportointi käyttöön. Vaarana on myös, että pk-yritykset jäävät rahoituksen ulkopuolelle ja sijoittajien kiinnostus laskee. Tuloksista voi myös huomata sen, että vaikka yritykset pitäisivät vastuullisuutta tärkeänä asiana, monet yritykset eivät pidä sitä tärkeänä sen vuoksi, että se ei ole kaikille vielä pakollista. Myös puuttuvat resurssit ja osaaminen voi vaikuttaa siihen, ettei raportointia ole otettu käyttöön. Kuten opinnäytetyössä on aiemmin todettu, pienet ja keskisuuret yritykset muodostavat merkittävän osan Euroopan alueen yrityksistä. Mikäli kyseiset yritykset eivät sitoudu noudattamaan kestävyystoimia, EU:n kestävyystavoitteiden saavuttaminen hidastuu ja läpinäkyvyys heikkenee.

4.2 Luotettavuuden tarkastelu

Tutkimuksen luotettavuutta laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan sen viitekehyksen ja käytettyjen menetelmien näkökulmasta. Luotettavuutta on yleisesti tutkimuksessa arvioitu myös tulosten riippumattomuudella sekä perusteluilla. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden huomio keskittyy käsittelyssä olevan ilmiön eheyden varmistamiseen. Eheys näyttäytyy esimerkiksi siinä, että tutkimuksen tulokset vastaavat tarkastellun ilmiön

luonnetta. Laadulliseen tutkimukseen on helpompi sisällyttää moniulotteisiakin ilmiöitä ja poimimaan sieltä tutkimuksen kannalta olennaiset asiat. (Puusa ym. 2020, luku "Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon?".)

Narratiivista analyysia tehdessä luotettavuuteen voi vaikuttaa tutkija itse ja se, että tulokset eivät ole niin helposti toistettavissa, tuloksiin vaikuttavat myös tutkijan vuoropuhelu aineiston kanssa (Valli & Aaltola 2018, luku "Mistä tiedämme, että tarina on tosi?"). Opinnäytetyössäni hyödynsin narratiivista analyysimenetelmää, jonka avulla oli tarkoitus rakentaa kokonaisuutta kestävyysraportointiin liittyen. Analyysi sopii ilmiöiden kuvaamiseen, jotka ovat moniulotteisia, esimerkiksi kestävyysraportointi, jonka sisältö vaihtelee näkökulman mukaan. Analyysin arvioinnissa luotettavuutta parantaa tietopohjan sekä puutteiden tunnistaminen, tässä opinnäytetyössä esimerkiksi ohjeistukset kestävyysraportoinnista. Analyysissa onnistui myös tutkimuksista samanlaisten johtopäätösten löytäminen, kuten käsitteellinen epäselvyys. Analyysin luotettavuutta heikentää aineiston laajuus sekä se ei tarjoa kvantitatiivisesti todennettavia tuloksia, kuten tilastollisia yleistyksiä.

Luotettavuutta tässä opinnäytetyössä lisäävät monipuoliset lähteet ja niiden ajankohtaisuus. Luotettavuuden heikkouteen vaikutti se, että tarpeeksi tuoretta tietoa ei ole, erityisesti vielä pienten ja keskisuurten yritysten osalta. Siksi jatkotutkimusta ajatellen tutkimus siitä, miten uudet raportointi vaatimukset ovat vaikuttaneet yrityksiin, on tarpeellista. Haasteellisuutta lisää myös se, että Omnibus-paketti julkaistiin kevään aikana, minkä vuoksi jouduin pohtimaan opinnäytetyöni toteuttamista uudelleen varmistaen, että Omnibus tulee huomioiduksi.

4.3 Tutkimusetiikka

Tutkimusetiikka eli yhteiset sovitut säännöt ja käytänteet, koskevat kaikkia tutkimukseen osallistuvia ryhmiä ja henkilöitä kuten tutkimuskohdetta ja toimeksiantajia. Hyvä tieteellinen käytäntö tutkimuksessa on sitä, että tutkimuksessa tiedonhankinta on toteutettu eettisesti ja kestävästi, tiedonhankintaa on tehty oman alan kirjallisuudesta ja muista olennaisista lähteistä sekä tutkimushavaintoja ja analysointia on riittävästi. Tutkimustulosten täytyy myös tuottaa uutta tietoa tai tuoda

uusien näkökulmia vanhaan tietoon ja tehdä koko tutkimusprosessista johdonmukaisia. (Vilka 2025, luku "Tutkimusetiikka".) Tutkimuksen eettisyys on tässä opinnäytetyössä huomioitu siten, että käytetty aineisto on ollut ajankohtaista sekä oman alan ammattikirjallisuuteen liittyvää. Aineistona ollut lainsäädäntö, direktiivit sekä tutkimuskysymykseen liittyvät aiemmat tutkimukset, joten aineistonhankinta sekä analysointi on pyritty pitämään johdonmukaisena.

Vilka (2025, luku "Tutkimusetiikka") kertoo, että hyvä tieteellinen käytäntö huomioi koko tutkimusprosessin johdonmukaisuuden ja tutkimuksen tuloksista on saatava uutta tietoa, tai niistä täytyy käydä esille, kuinka vanhasta tiedosta saadaan hyödynnettävyyttä. Tutkijan täytyy myös olla rehellinen, huolellinen sekä tarkka niin tutkimuksen tuottamisessa sekä sen tulosten esittämisessä. Opinnäytetyön tulokset toivat esille jo olemassa olevasta tiedosta heikkouksia kestävyysraportointiin liittyen.

4.4 Hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyön tuloksista voi havaita, että kestävyysraportointi on jatkuvasti muuttuvassa tilassa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli avata kestävyysraportointia ja kestävyysraportointidirektiiviä pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteiden avulla oli tarkoitus koota tietoa yhteen ja tunnistaa puutteita pk-yritysten näkökulmasta, tavoitteena myös luoda yleistä ohjeistusta kestävyysraportoinnista kiinnostuneille. Tutkimuksesta esiin nousseet puutteet ja haasteet voivat olla suuntaa antavia uusille opastuksille ja ohjeille. Opinnäytetyön haasteena oli rajata aihetta ja tutkia pienten sekä keskisuurten yritysten näkökulmasta, sillä niistä saatavaa tutkimustietoa on vielä rajoitetusti sen vuoksi, että aihe on vielä niin tuore.

Opinnäytetyötä tehdessäni huomasin, että mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita voisivat olla julkisten toimijoiden vaikutus kestävyysraportoinnin edistämiseen. Sillä tutkimustulosten mukaan julkiset toimijat voivat olla edistämässä siirtymää kohti kestävämpää toimintaa. Lisäksi jatkotutkimusaiheita heräsi siitä, että pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten on tehty erilaisia alustoja sekä ohjeistuksia, olisi mielenkiintoista tietää, kuinka ohjeistukset toimivat käytännössä. Uudistuksen astuessa voimaan ja vakiintuessa pienten sekä keskisuurten yritysten toimintaan,

olisi mielenkiintoista nähdä, onko tavoitteisiin päästy ja onko direktiivillä ollut minkälaisia ilmasto- ja ympäristövaikutuksia.

LÄHTEET

Bielawska, A. 2022. Socially Responsible Activity of Micro-, Small-, and Medium-Sized Enterprises—Benefits for the Enterprise. *Sustainability*, 14(15), 9603. Viitattu 25.3.2025 <https://doi.org/10.3390/su14159603>.

EFRAG 2024. EFRAG Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME). Viitattu 11.3.2025 <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>.

EFRAG 2025a. About us. Viitattu 11.3.2025 <https://www.efrag.org/en/about-us>.

EFRAG 2025b. ESRS LSME (ESRS for Listed SMEs). Viitattu 5.4.2025 <https://www.efrag.org/en/projects/esrs-lsme-esrs-for-listed-smes/concluded>.

EFRAG IG 1 2024. Materiality Assessment Implementation Guidance. Viitattu 5.4.2025 https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/IG%201%20Materiality%20Assessment_final.pdf.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2023. Pk-vastuullisuusbarometri 2023: Vastuullisuus korostuu vienti- ja kasvuyritysten kilpailukeinona. 21.11.2023. Viitattu 9.5.2025 <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/pk-vastuullisuusbarometri-2023-vastuullisuus-korostuu-vienti-ja-kasvuyritysten-kilpailukeinona/>.

Euroopan Komissio 2025. Komissio yksinkertaistaa kestävyttä ja investointeja koskevia EU:n sääntöjä hallinnollisen raskautuksen keventämiseksi yli 6 miljardilla eurolla. 26.2.2025. Viitattu 4.5.2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_25_614.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla. Viitattu 6.4.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R2088>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. Viitattu 6.4.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta. Viitattu 11.3.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja

83/349/ETY kumoamisesta. Viitattu 5.4.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A02013L0034-20240528>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja ominuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta. Viitattu 3.4.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32014L0095>.

Euroopan Parlamentti 2025. Yritysvastuu- ja kestävyysraportointilait: mepit hyväksyivät soveltamisen lykkäämisen. 3.4.2025. Viitattu 4.5.2025 <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20250331IPR27557/yritysvastuu-ja-kestavyysraportointilait-mepit-hyvaksyivat-lykkaamisen>.

European Commission 2011. Corporate Social Responsibility: a new definition, a new agenda for action. Viitattu 11.3.2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/memo_11_730.

European Commission 2018. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Action Plan: Financing Sustainable Growth. Viitattu 6.4.2025 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>.

European Commission 2023. The Commission adopts the European Sustainability Reporting Standards. Viitattu 6.4.2025 https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en.

European Commission 2024. Corporate sustainability reporting. Viitattu 11.3.2025 https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en.

European Commission 2025a. Corporate sustainability due diligence. Viitattu 9.5.2025 https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en.

European Commission 2025b. EU taxonomy for sustainable activities. Viitattu 5.4.2025 https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en.

European Commission 2025c. Overview of sustainable finance. Viitattu 4.4.2025 https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en.

European Commission 2025d. Questions and answers on simplification omnibus I and II. Viitattu 7.4.2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_615.

European Commission 2025e. Sustainability-related disclosure in the financial services sector. Viitattu 6.4.2025. https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/disclosures/sustainability-related-disclosure-financial-services-sector_en.

European Commission 2025f. The European Green Deal. Viitattu 6.4.2025 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

Global Compact Network Finland 2025a. Kymmenen periaatetta ja SDG:t. Viitattu 5.4.2025 <https://www.globalcompact.fi/kymmenen-periaatetta-ja-sdg>.

Global Compact Network Finland 2025b. Teemat. Viitattu 5.4.2025 <https://www.globalcompact.fi/teemat>.

GRI 2024. GRI and sustainability reporting in the EU. Viitattu 20.5.2025 <https://www.globalreporting.org/media/d4faazel/gri-and-the-esrs-qa-final.pdf>.

HE 2023/20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Viitattu 11.3.2025 <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2023/20230020.pdf>.

Kirjanpitolaki 31.12.1997/1336. Viitattu 6.4.2025 <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/1336>.

Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. 2020. Yritysvastuu 2.0: Johtamisen uusi normaali. 2., uudistettu painos. Helsinki: Kauppakamari.

Komission delegoitu asetetus (EU) 2023/2772, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2023, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU täydentämisestä kestävyysraportointistandardien osalta. Viitattu 11.3.2025 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772.

Kurittu, K. & Rankinen, L. 2023. Menesty kestävästi!: Vastuullisuus johdon ja hallituksen agendalla. Helsinki: Alma Talent.

Malik, K., & Jasińska-Biliczak, A. 2018. Innovations and Other Processes as Identifiers of Contemporary Trends in the Sustainable Development of SMEs: The Case of Emerging Regional Economies. *Sustainability*, 10(5), 1361. Viitattu 6.5.2025 <https://doi.org/10.3390/su10051361>.

Nemes, N., Scanlan, S.J., Smith, P., Smith, T., Aronczyk, M., Hill, S., Lewis, S.L., Montgomery, A.W., Tubiello, F.N. & Stabinsky, D. 2022. An Integrated Framework to Assess Greenwashing. *Sustainability*, 14(8), 4431. Viitattu 5.4.2025 <https://doi.org/10.3390/su14084431>.

Nielsen, C. 2023. ESG Reporting and Metrics: From Double Materiality to Key Performance Indicators. *Sustainability*, 15(24), 16844. Viitattu 7.4.2025 <https://doi.org/10.3390/su152416844>.

Niskala, M. & Palmuaro, S. 2023. Uudet kestävyysraportointivaatimukset: Mitä ne tarkoittavat käytännössä? Helsinki: Alma Talent.

NSRS 2025. A sustainability reporting standard for Nordic SME's. Viitattu 10.5.2025 <https://nsrs.eu/>.

O'Reilly, S., Gorman, L., Mac An Bhaird, C. & Brennan, N. M. 2024. Implementing the European Union Green Taxonomy: Implications for small- and medium-sized enterprises. *Accounting forum*, (48)3, 401–426. Viitattu 9.5.2025 <https://doi.org/10.1080/01559982.2023.2272394>.

OECD 2018. OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct. Viitattu 5.4.2025 <https://web-archiv.eocd.org/2018-11-27/485071-OECD-Due-Diligence-Guidance-for-Responsible-Business-Conduct.pdf>.

OECD 2023. Financing SMEs for sustainability – Financial institution strategies and approaches: Results of an OECD survey of public and private financial institutions. OECD SME and Entrepreneurship Papers, Nro 4. OECD Publishing, Paris. Viitattu 9.5.2025 <https://dx.doi.org/10.1787/b3fe3647-en>.

OECD 2024. Implementing Sustainability Reporting Requirements that Work for SMEs. Viitattu 9.5.2025 <https://g20sfwg.org/wp-content/uploads/2024/06/P3-G20-SFWG-OECD-Implementing-sustainability-reporting-that-works-for-SMEs.pdf>.

OECD 2025. OECD Platform on Financing SMEs for Sustainability. Viitattu 7.4.2025 <https://www.oecd.org/en/about/programmes/oecd-platform-on-financing-smes-for-sustainability.html>.

Operato, L., Gallo, A., Marino, E. A. E., & Mattioli, D. 2025. Navigating CSRD reporting: Turning compliance into sustainable development with science-based metrics. *Environmental development*, 54, 101138. Viitattu 6.5.2025 <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2025.101138>.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Viitattu 3.4.2025 <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2006/624>.

Osuuskuntalaki 14.6.2013/421. Viitattu 3.4.2025 <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2013/421>.

Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.

Salminen, A. 2023. Mikä kirjallisuuskatsaus?: Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. 2., uudistettu painos. Vaasa: Vaasan yliopisto. Viitattu 11.3.2025 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-082-5>.

Silvola, H., Peill, E., Aspholm, I. & Kaisanlahti, T. 2024. ESG ja kestävyysraportointi: Yritysjohdon vastuu ja mahdollisuus. Helsinki: ST-Akatemia.

Suomen YK-liitto 2025. Logot ja SDG-kuvakkeet. Viitattu 20.5.2025 <https://www.ykliitto.fi/uutiset-media/logot-ja-sdg-kuvakkeet>.

Tilintarkastuslaki 18.9.2015/1141. Viitattu 3.4.2025 <https://www.finlex.fi/fi/lain-saadanto/2015/1141>.

Valli, R., & Aaltola, J. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 5., uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2025. Tutki ja kehitä. 6., uudistettu painos. Jyväskylä: Santalahti-kustannus.